

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ГВАРДІЇ УКРАЇНИ
МОВНИЙ ВІДДІЛ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ЗАОЧНОЇ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«МЕТОДИКА ТА СПЕЦИФІКА ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ У
ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ»

30 листопада 2023 року

Харків 2023

УДК 811.111

Затверджено рішенням мовного відділу Національної академії Національної гвардії України (протокол №14 від 01.12.2023)

Організаційний комітет:

Ілля ЯЩЕНКО, начальник мовного відділу Національної академії Національної гвардії України, підполковник (голова).

Майя СЕРГІЄНКО, старший викладач служби мовної підготовки мовного відділу Національної академії Національної гвардії України.

Дмитро ОДЕРІЙ, старший викладач служби мовної підготовки мовного відділу Національної академії Національної гвардії України, майор.

Ольга СЕРГІЄНКО, викладач служби мовного тестування мовного відділу Національної академії Національної гвардії України.

Тези доповідей Всеукраїнської заочної науково-методичної конференції «Методика та специфіка викладання іноземних мов у закладах вищої освіти». Харків: Національна академія Національної гвардії України, 2023. 153 с.

До збірника увійшли тези доповідей Всеукраїнської заочної науково-методичної конференції «Методика та специфіка викладання іноземних мов у закладах вищої освіти» (30 листопада 2023 р.). Розраховано на науковців, науково-педагогічних та педагогічних працівників, аспірантів, здобувачів вищої освіти.

Тези доповідей відтворені з авторських оригіналів.

За достовірність представлених матеріалів, дотримання авторського права, точність цитування, граматичні та стилістичні помилки відповідальність несуть автори.

1. Клепікова Т.Г. Професійно орієнтоване навчання іноземної мови на заключному етапі у немовному вищому закладі освіти// *Вісник КНЛУ. Серія "Педагогіка та психологія"*/ Т.Г.Клепікова. – К.: Видавничий центр КНЛУ, 2001. Вип. 4. с. 59 – 63.

2. Рівень володіння англійською та іншими іноземними мовами в Україні: результати кількісного соціологічного дослідження проведеного у грудні 2022 – січні 2023. Київ: КІІВ. МІЖНАР. ІН-Т СОЦІОЛОГІЇ, 2023. URL: https://kiis.com.ua/?lang=ukr&cat=reports&id=1210&page=1&fbclid=IwAR104TqRYqK_chVY4Um4ttSrPRmz_J-v-wfhOV9oXIEHr--dz7PSMXZNbEE.

3. Скалій Л.І. Використання інформаційних технологій. / Л.І. Скалій // *Іноземні мови.* – 2003.– № 4. – С. 7–8.

4. Якобсон П.М. Психологічні проблеми мотивації в поведінці людини. – М.: Просвещение. – 1969. – С. 317.

*Прус Наталія Олексіївна,
Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця,
м.Харків, Україна*

*Зінченко Ольга Андріївна,
Харківський національний університет
імені В.Н. Каразіна,
м.Харків, Україна*

НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ЗА ДОПОМОГОЮ МЕТОДУ ПРОЕКТІВ

Сучасний етап розвитку українського суспільства потребує все більшої взаємодії з країнами Європейського Союзу, тому вивченню іноземних мов у закладах вищої освіти приділяється значна увага не тільки під час підготовки майбутніх філологів, але й під час підготовки спеціалістів інших спеціальностей. Прагнення України до входу в ЄС, нові політичні обставини, розширення міжнародного співробітництва і міжнародних зв'язків вимагають вільного володіння іноземною мовою і, як наслідок, ефективних підходів до її викладання у закладах вищої освіти.

Ефективному вирішенню проблеми навчання іноземної мови як засобу міжкультурної комунікації може сприяти метод проектів, за допомогою якого можна реалізувати одне із найскладніших та найсуттєвіших завдань методики викладання: створення мовного середовища, а саме створення потреби у використанні іноземної мови на практиці.

Метод проектів вже досить давно використовується, але широкою популярністю почав користуватися на початку ХХІ століття, що пов'язано зі зміною орієнтацій цілей навчання.

За науковцями проект означає активне обговорення теми, яка є цікавою та корисною для здобувачів освіти і яка дозволяє виявити проблеми з метою ініціювання у студентів бажання до подальшого навчання [2, с. 94].

На основі аналізу педагогічної літератури можна стверджувати, що метою методу проектів є створення умов для самостійного набуття студентами знань у процесі вирішення практичних завдань, які потребують застосування знань з різних сфер, а до основних ознак навчальних проектів відносять:

- визначення конкретної мети, яка дозволяє використовувати іноземну мову у спілкуванні та отримання нової інформації;
- спільне планування та проведення проектів викладачем та здобувачами освіти, під час якого студенти виконують завдання, використовуючи іноземну мову;
- проведення самостійних досліджень за допомогою різних джерел інформації: сайтів, книжок, журналів, словників тощо;
- результат навчальної діяльності, який можна продемонструвати поза аудиторією та який може сприяти організації дебатів або дискусії у реальному житті, виправленню помилок, написанню есе тощо [3, с. 43; 8, с. 4].

Метод проектів передбачає використання широкого спектру дослідницьких, проблемних та пошукових методів, які орієнтовані на практичний результат, значущий для студентів. Проектна діяльність планується та здійснюється студентами самостійно та є заключним етапом циклу роботи над розвитком та удосконаленням усіх видів мовленнєвої діяльності [6, с. 448].

У ході педагогічної діяльності ми переконалися, що метод проектів є методом, який дозволяє підвищити мотивацію студентів до вивчення іспанської мови та стимулювання позитивного ставлення до опанування новими знаннями. Це відбувається за рахунок студенто-центричного підходу – зміщення акцентів з викладача на студентів та створення умов співпраці та взаємодії між студентами та студентами і викладачем. Робота над проектом дозволяє зрозуміти практичне значення вивчення іноземної мови, що також впливає на підвищення інтересу до вивчення дисципліни.

Метод проектів базується на особистісно орієнтованому навчанні, яке спрямоване на врахування індивідуально психологічних особливостей студентів, цілеспрямованому формуванню особистості, загальнокультурному та особистісному розвитку молодих людей. Під час використання цього методу у здобувачів вищої освіти розвивається самостійне мислення, креативність, фантазія, вміння не просто запам'ятовувати інформацію, а застосовувати знання на практиці, прогнозувати можливі варіанти виконання завдань та обирати способи та засоби їх реалізації, продемонструвати власні організаторські здібності [1, с. 35; 5].

Обов'язковим елементом методу проектів є робота у команді, що вимагає від студентів відповідального ставлення до своєї частини завдання, оцінки результатів власної праці та праці одногрупників.

До безперечних переваг методу проектів можна віднести:

- мимовільне запам'ятовування лексичних та граматичних одиниць,
- створення умов для вільних висловів і осмислення інформації,
- збагачення словникового запасу;
- розвиток комунікативних умінь;
- розширення світогляду студентів;

– подолання проблеми інертності, безініціативності та сором'язливості під час спілкування іноземною мовою студентів [3; с. 5].

Досвід роботи засвідчив, що метод проектів можливо використовувати у межах робочої програми під час вивчення майже усіх тем, оскільки вибір тематики залежить від практичної значущості для здобувачів освіти. Можна стверджувати, що цей метод можна використовувати на будь-якому етапі навчання за умови дотримання таких вимог:

– наявність проблеми або завдання, яка вимагає застосування інтегрованого знання та дослідницького пошуку для її вирішення;

– теоретична, практична та пізнавальна значущість результатів навчальної діяльності;

– самостійна робота здобувачів освіти;

– використання таких методів дослідження як визначення проблеми, висунування гіпотези дослідження (за її наявності), оформлення кінцевих результатів проекту, аналіз отриманих знань, коригування висновків [4, с. 94].

Необхідно зазначити, що існує декілька видів проектів: творчі, дослідницькі, інформаційні та рольово-ігрові. Творчі проекти підходять здебільше для студентів філологічних спеціальностей, коли проводиться робота над обговоренням того чи іншого літературного твору. У цьому випадку студенти можуть інсценувати діалоги героїв твору. Зі студентами економічних спеціальностей більш доцільним є використання інших видів проектів [7, с. 10].

Інформаційні проекти спрямовані на збір інформації за темою та її презентації іншим одногрупникам, дослідницькі проекти можуть бути спрямовані на проведення розрахунків щодо аналізу економічної ситуації в країні, складання бізнес-плану, модернізація роботи підприємства, знайомство з культурою країни та визначення схожих рис і відмінностей між іспаномовними країнами та Україною.

Проілюструємо організацію проектної діяльності зі студентами на прикладі теми «Знайомство з Аргентиною». Цей проект можна назвати практико-орієнтованим, його основною метою є вивчення культури та історії країни, мова якої вивчається, а також взаємовідносини між Аргентиною та Україною.

Організація діяльності студентів відбувається у декілька етапів:

1. підготовчий етап;

2. етап презентації;

3. аналіз діяльності студентів та надання зворотного зв'язку.

На першому етапі відбувається планування діяльності студентів та розподіл здобувачів освіти на робочі групи. Студентам надається перелік тем для створення проектів. Наприклад:

– основні історичні події країни;

– державний устрій Аргентини;

– економіка Аргентини;

– визначні пам'ятки архітектури країни;

– культура країни тощо.

Зазначимо, що перелік тем є орієнтовним і студенти самостійно можуть обрати аспект з цієї тематики для подальшої роботи. Також на підготовчому

етапі студентам надаються активні лексичні одиниці, які можуть бути корисними для розкриття цієї теми. Головним завданням підготовчого етапу є збір інформації. Студенти мають опрацювати досить велику кількість джерел та зібрати інформацію та ілюстрації до теми проекту.

Далі ми пропонуємо студентам продумати активну комунікативну ситуацію, яка сприятиме підвищенню мотивації до вивчення іноземної мови. Паралельно з цим проводиться підготовча робота над проектом, яка передбачає формулювання теми та визначення мети. Важливо, щоб під час здійснення проектної діяльності студенти користувалися всіма чотирма аспектами мови: читанням, аудіюванням, письмом та говорінням.

Під час роботи в групі над проектом студенти спочатку самостійно збирають інформацію щодо окремих аспектів з теми проекту, а потім під час групової роботи об'єднують його в одне ціле. Для цього вони мають відповісти на такі запитання: що саме необхідно розкрити в проекті; які питання можуть виникнути під час роботи над проектом та визначити шляхи їх вирішення. Так, працюючи над темою «Основні історичні події Аргентини» студенти спочатку самостійно збирають інформацію про події, що відбувалися в країні у різні віки, а потім діляться інформацією один з одним і все створюють цілісну презентацію.

Студенти, які розкривають тему «Державний устрій Аргентини», спочатку окремо розглядають гілки влади в країні, розподіл повноважень між ними, політичні партії країни для того, щоб потім також узагальнити досить велику кількість інформації та представити її у чітко структурованій формі. Говорячи про економіку країни студенти концентрують увагу на визначенні основних секторів економіки та партнерах, з якими співпрацює країна. Як правило, ті хто розкривають культуру країни концентрують увагу на видатних письменниках, композиторах та художниках, які зробили великий внесок не тільки у розвиток іспанської культури, але й світової в цілому.

Презентація відбувається безпосередньо під час аудиторного заняття. Причому студенти самостійно вирішують як саме вона буде відбуватися. Це може бути як класична презентація у форматі power point, так і постановка маленької п'єси або ведення діалогу з іншими студентами групи. Зазначимо, що ведення діалогу передбачає своєрідний мозковий штурм, коли студенти, які презентують свій проект, спочатку ставлять питання з тих аспектів, які вони будуть висвітлювати. Це дозволяє іншим здобувачам освіти налаштуватися на отримання нової інформації та почути відповіді на питання, на які вони не змогли відповісти під час мозкового штурму. Після завершення презентації учасники цих груп аналізують проект, коментують його та вносять доповнення, якщо вони такі мають. На заключному етапі виконання та презентація проекту аналізується викладачем як з точки зору розкриття теми, так і з точки зору правильного використання іноземної мови.

Підсумовуючи, необхідно зазначити, що метод проектів спрямовано на розвиток комунікативних умінь студентів, активне залучення здобувачів освіти до навчальної діяльності та розвиток їх особистої відповідальності за прогрес у навчанні. Такий підхід до навчання допомагає створити творчу атмосферу під час організації навчального процесу. Проектний метод навчання дозволяє студентами навчатися вільно, без примусу і вчить студентів працювати із

досить великим обсягом інформації. Цей метод сприяє розвитку студентів і усвідомленню себе як члена групи.

Література:

1. Бухаркіна М. Теорія і практика навчання англійської мови. Київ, 2009. 57 с.
2. Іжко Є. Метод проектів як один із засобів оптимізації автономного навчання. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Сер. «Педагогіка і психологія». Педагогічні науки.* 2014. № 2 (8). С. 92–98
3. Каліта В.В. Застосування методу проектів у викладанні іноземної мови як засіб створення навчальної середовища формування та розвитку життєвих компетентностей учнів. *Навчально-методичний збірник Запорізького університету.* 2010. 61 с.
4. Пахомова Н.Ю. Що таке метод проектів? *Шкільні технології.* 2004. № 4. С. 93–96
5. Шалацька Г.М. Проектна методика та ефективність її застосування в навчанні іноземним мовам. — URL: http://www.rusnauka.com/31_PRNT_2010/Pedagogica/73668.doc.htm/
6. Beltyukova, N. P., Grishaeva, A.V., Karataeva, N.V. Foreign-Language Professional Project-based Method as a Means of Forming SocioCultural Competence in Non-Language-Majoring Students. *Procedia-Social and Behavioral Sciences.* № 154. P. 446–451.
7. Hafner M., Fun C. Project-Based Learning in a Technologically Enhanced Learning Environment for Second Language Learners: students' perceptions. *E-Learning and Digital Media.* 2012. № 9/2. P. 183–195.
8. Krumm Jürgen. Unterrichtsprojekte – praktisches Lernen im Deutschunterricht. *Fremdsprache Deutsch 4.* 1991. S. 6.

Склярова Тетяна Анатоліївна
*Національний фармацевтичний університет,
м. Харків, Україна*

РОЛЬ ПЕДАГОГА У ФОРМУВАННІ ВНУТРІШНЬОЇ МОТИВАЦІЇ СТУДЕНТІВ НЕФІЛОЛОГІЧНОГО НАПРЯМКУ ПІДГОТОВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Потреба в підвищенні якості освіти в Україні вимагає посилення пошуків ефективних форм і методів навчання, вивчення вітчизняного й зарубіжного досвіду формування професійних компетентностей випускників вищої школи в різних галузях діяльності. Випускник університету має володіти відповідними навичками як у змістовому, так і в процесуальному плані, усвідомлювати, що його професійне становлення й зростання можливе лише за умови постійного збагачення й оновлення власних знань, роботи над собою в плані оволодіння компетентностями, необхідними для досягнення поставленої мети [4, с. 15].

Однією з основних рушійних сил у навчально-пізнавальній діяльності людини є мотивація.